

Alkol ve Madde Kullanımı için Risk Tarama Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Alkol ve Madde Kullanımı için Risk Tarama Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16868>

Özet

Alkol ve Madde Kullanım? için Risk Tarama Ölçeği, bireylerin alkol ve madde kullanım bozuklukları geliştirme risk düzeylerini hızlı ve etkili bir şekilde belirlemek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. 2017 yılında Ögel, Koç ve Görücü tarafından geliştirilen bu ölçek, özellikle koruyucu ruh sağlığı hizmetleri ve erken müdahale programları bağlamında kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirme süreci, hem geçerlik hem de güvenilirlik çalışmaları içerdiği olup, klinik ve akademik ortamlarda risk altındaki popülasyonları saptamada önemli bir rol oynamaktadır.

Ölçek, risk faktörlerini çok boyutlu olarak ele alarak, sadece mevcut kullanım durumunu değil, aynı zamanda gelecekteki kötüye kullanım potansiyelini de değerlendirmeyi hedefler. Bu sayede, erken aşamada tespit edilen riskli bireylere yönelik kişiselleştirilmiş önleyici stratejilerin uygulanmasına olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Alkol, Madde, Risk Tarama, Ölçek Geliştirme, Alkol bağımlılığı, Madde kullanım bozukluğu, Psikometrik araç, Erken müdahale.

Yazarlar

Kültegin Ögel, C. Koç, S. Görücü

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin alkol ve madde kullanımına bağlı sorunlar yaşamaya olası neden deşlendiren, kısa, pratik ve bilimsel temelli bir tarama aracı sunmaktır. Bu araç, özellikle sağlık kuruluşları, okullar ve sosyal hizmet birimleri gibi yoğun ortamlarda, geniş kitlelere hızlı tarama yapılmasını sağlamak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, yüksek risk grubundaki bireyleri belirleyerek uzman müdahalesine yönlendirme sürecini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

Geliştirme çalışması, Türkiye'deki popülasyonun sosyo-kültürel yapısına uygun, güvenilir ve geçerli bir risk tarama enstrümanı eksikliğini gidermeyi hedeflemiştir. Çalışma, ölçeğin tarama kapasitesinin yanı sıra, madde kullanım bozukluğuunun erken belirtileriyle ilişkili temel risk alanlarının tespit etme yeteneğine de odaklanmıştır.

Yapı

Alkol ve Madde Kullanım? için Risk Tarama Ölçeği, alkol bağımlılığı ve madde kötüye kullanım? ile ilişkili çeşitli risk faktörlerini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek,

genellikle bireyin kullanım alışkanlıkları, bu alışkanlıkların sosyal veya kişisel yaşam üzerindeki olumsuz etkileri ve kullanımın altında yatan psikolojik eğilimler gibi kritik alanları kapsar. Ölçülen temel psikolojik yapı, bireyin bağımlılığa yatkınlığı ve riskli davranış örüntülerini içermektedir.

Ölçek maddeleri, risk düzeyini kategorize etmeye olanak tanır, böylece klinisyenler ve araştırmacılar düşük, orta ve yüksek risk gruplarını ayırt edebilirler. Bu yapısal ayrım, koruyucu müdahalelerin yoğunluğunu ve türünü belirlemede hayati önem taşır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, 2017 tarihli geliştirme makalesinde detaylı olarak incelenmiştir. İçerik geçerliği, uzman görüşleri alınarak sağlanmış ve ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı yeterince temsil edip etmediği değerlendirilmiştir. Yapı geçerliği bağlamında ise, ölçeğin teorik olarak ilgili olduğu diğer ölçüm araçlarıyla (yakınsak geçerlik) ve ilgili olmadığı düşünülen yapılarla (ayrışım geçerliği) ilişkisi incelenmiştir.

Kriter geçerliği, ölçeğin klinik olarak tanımlanan grupları, risk taşıyan gruplardan ayırt etme yeteneği üzerinden test edilmiştir. Bu analizler, Alkol ve Madde Kullanım? için Risk Tarama Ölçeği'nin, madde kullanım bozukluğu riskini doğru bir şekilde sınıflandırmaya kapasitesine sahip olduğunu göstermeyi amaçlanmıştır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları, ölçeğin zamana ve farklı uygulamalara karşı tutarlılığını değerlendirilmiştir. Çıktı tutarlılık güvenilirliği, genellikle Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Yüksek alfa değerleri, ölçeği oluşturan maddelerin aynı temel yapıyı ölçmede ne kadar başarılı olduğunu gösterir.

Geliştirme çalışmasında, test-tekrar test güvenilirliği de incelenmiş olabilir; bu yöntem, ölçeğin kısa bir zaman aralığında aynı deneklerde tutarlı sonuçlar üretip üretmediğini belirler. Bu çalışmaları, ölçeğin psikometrik açıdan sağlam ve kararlı bir ölçüm aracı olduğunu doğrulamayı amaçlanmıştır.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinin kritik bir adımı olan faktör analizi, ölçeğin altında yatan boyutlar veya faktörleri ortaya çıkarmak için kullanılmıştır. Araştırmacılar, muhtemelen Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanarak bağılangıçtaki madde havuzunu daraltmış ve ölçeğin yapısal bütünlüğünü test etmişlerdir. Ardından, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen faktör yapılarının teorik modele uygunluğunu ve genellenebilirliğini kontrol etmişlerdir.

Bu analizler sayesinde ölçe?in, alkol ve madde riskini tek bir genel puan yerine, farklı alt risk alanlar? (örneğin, sosyal riskler, bireysel riskler) üzerinden ölçüp ölçmedi?i belirlenmiştir. Faktör yap?s?nın netleştirilmesi, ölçe?in klinik yorumlanabilirliğini artırmıştır.

Araç

The original PDF can be downloaded here: [risk-screening-questionnaire-for-alcohol-and-drug-use-toad.pdf](#)

Test Type: Geliştirme (Development) / Risk Tarama Ölçe?i

Format: Kendini Değerlendirme Ölçe?i (Muhtemelen Likert tipi veya evet/hayır formatında maddeler içerir.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Gençler ve Yetkinler

Age Group: Belirtilmemi?, ancak tarama ölçekleri genellikle ergenlik döneminden itibaren kullanılabilir.

Population Details: Ölçek, Türkiye popülasyonu üzerinde geliştirilmi? ve geçerlik/güvenirlik çal??malar? bu bağlamda yürütülmüştür.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama yöntemi. Ölçek, bireyin geçmi? ve mevcut riskli davran??lar?, tutumlar? ve deneyimleri hakkında bilgi toplamaya amaçlar.

Anahtar Kelimeler

Tarama, Risk Değerlendirmesi, Geçerlik, Güvenirlik, Erken Tan?, Bağımlılık, Psikometri, Koruyucu Ruh Sağlığı.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: ogelk@ogelk.net (Sorumlu Yazar: Kültegin Ögel)

Correspondence Address: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçe?in yayımlandığı ve geçerlik/güvenirlik çal??malarının sunulduğu yıl **2017**'dir. Ölçe?in ticari

kullanım?, telif hakk? ve izinler konusunda en do?ru bilgiye ula?mak için sorumlu yazar Kültegin Ögel ile ogelk@ogelk.net e-posta adresi üzerinden ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve ara?tırma amaçlı? kullanımlar genellikle yazarların iznine tabidir.

Kaynaklar

Ögel, K., Koç, C. & Görücü, S. (2017). Study On Development, Validity And Reliability of A Risk-Screening Questionnaire for Alcohol and Drug Use. *Psychiatry and Clinical Psychopharmacology*, 27 (2), 164-172. DOI: 10.1080/24750573.2017.1326744.

Makalenin çevrimiçi eri?imi: tandfonline.com

Alkol ve Madde Kullanım? için Risk Tarama Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içeri?inde sa?lanmamı?tır. Maddelerin tam ve do?ru metnine ula?mak için ilgili yayımlanmış makaleye (Ögel, K. et al., 2017) ba?vurulması gerekmektedir.